

Za gospodarje

Maribor, dne 1. maja 1935.

Odgovori na važna vinogradniška vprašanja.

S kom naj zasadim goline v vinogradu, ali z grobanjem starih trt na več strani, ali s sajenjem cepljenk?

Odgovor: Če je vinograd še mlad in so trte bolj slabe rasti, tedaj s pridom nadomestite galine v vinogradu z enoletnimi ali dvoletnimi cepljenkami, ali pa posadite korenjake, ki jih pozneje cepite na zeleno in pogrobate. V starejšem vinogradu z bujno rastočimi trtami pa ta način zasajanja, posebno s cepljenkami ni več tako priporočljiv; mlade trte med starimi namreč le težko uspevajo in se takorekoč uduše; ker so posamezno posajene po vinogradu, jim tudi ne moremo nuditi tiste pozorne nege, ki jo mlada trta baš v prvih letih najbolj rabi. V takem slučaju je tedaj prav amestno, da nadomeščate propadle stare trte z grobnicami, s čimer podaljšate življenje in povoljno rodovitnost na najcenejši način. Grobanice namreč rodijo že v prvem letu in nelepe luknje v vinogradu kmalu izginejo. Take grobanice rodijo s starimi trtami celo vrsto let, preden jih trsna uš uniči ali pa zelo preživijo druge nepogrobane trte starega nasada. Pri grobanju je skrbno čuvati stare glavne korenine in vse druge trsne dele, da se ne zlomijo ali ranijo. V položnih legah napravljamo grobanice lahko na vse strani, v strmih legah pa, ako smo obrnjeni proti strmcu, le na levo ali na desno stran, ker morajo priti grobanice v vodoravno lego radi enakomernega pretakanja trsnih sokov na vse strani. — Grobanice se prav dobro obnesejo v deb li zemlji, na bolj ravnem položaju in pri primerni vlagi; manj dobro pa po suhih brežnih in kamenitih položajih.

Kateri umetni gnoj naj dam vinogradu, kjer so močne trte z močnimi velikimi rozgami?

Odgovor: Najboljši gnoj za vinograd je hlevski gnoj ali kompost. Le če teh gnojil nimamo, gnojimo z umetnimi gnojili. Svariti je pa pred gnojenjem s samimi umetnimi gnojili, ker si sčasoma vinogradniško zemljo lahko popolnoma pokvarimo. Ako imamo bolj malo hlevskega gnoja, tedaj je najbolje, kombinirati hlevsko gnojenje z umetnim gnojenjem, to je, da damo na primer polovico hlevskega gnoja, ostalo polovico pa nadomestimo z odgovarjajočo preračunano količino umetnega gnojila, ali pa menjaje hlevski gnoj z umetnim gnojilom. V takem slučaju Vam priporočamo Nitrofoskal Ruše, ki vsebuje vse za vinsko trto potrebne redilne snovi in ki ga date na 1 ha 6—8 meterskih stotov. Nitrofoskal pozno v jeseni ali rano spomladi enakomerno potrosite po vsem vinogradu in ga bolj plitvo podkopljite. — Ako pa Vam trte prav močno, prebujno rastejo, pa bo najbolje, da z gnojenjem za enkrat počakate, da trte takorekoč nekoliko oslabijo, sicer bi se premočno razvijale na račun rodovitnosti.

Ali bi smel posaditi v vinograd, kjer sem izsekal šmarnico, 500 trsov cepljene izabele?

Odgovor: Šmarnico, izabelo in še vse polno drugih takozvanih samorodnih trt je po zakonu o vinu in po zakonu o pospeševanju vinogradništva strogo prepovedano razmnoževati ali saditi. Seveda je istotako prepovedana izabela, ki je cepljena na katerikoli podlago. Cepljenje izabele je tudi docela nesmiselno, ker s cepljenjem izabele nikakor in nič ne izgubi na svojem prvotnem značaju.

Katere podlage naj posadim v težko hlovnato in lapornato zemljo, da dobim pozneje močne in rodovitne trte?

Odgovor: Za Vašo zemljo in za sorte, ki se v Vašem srezu najbolj priporočajo, to je laški rizling in silvanec, Vam priporočamo podlago *Rupestris Goethe 9*; za jako apnene zemlje bi naj vzeli pod-

lago Berlandieri & Riparia Teleki Kober 5 BB, ali Berlandieri & Riparia Teleki 8 B; za težke in vlažne zemlje pa vzemite podlago Solonis & Riparia 1616.

*

Odgovor na dve nujni gospodarski vprašanji.

Neznani zlikovci so posestniku B. v T. namonoma priliči karbola v vinski sod in tako onemogočili vino za piti. Ali je mogoče odstraniti karbol iz vina?

Odgovor: Duš in okus po karbolu ali kreozotu se iz vina ne more nikdar več popolnoma odstraniti, temveč le še omiliti s čiščenjem s kazeinom ali z mlekom ali z eponitom in s poznejšim rezanjem s kakim boljšim vinom. Če je v vinu duh in okus po karbolu že jako močno razvit, pa ni nobene pomoči več. V vsakem slučaju Vam priporočamo, da vino takoj pretočite v drugo, dobro ter znano posodo in da ga pri tem pretoku dobro zažveplate. Že prežračenje pri pretoku in žveplanje povzročí, da slab duh vsaj deloma iz vina izpuhti. Če bi vino čistili z mlekom, bi vzeli na 1 hl $\frac{1}{4}$ do 2 litra popolnoma svežega in posnetega mleka, ki je posneto s posnemalnikom. Kazein (sirniné) se vzame na 1 hl vina 10—40 gramov. Eponita se pa vzame na 1 hl 50—100 gramov. Koliko je treba vzeti enega ali drugega sredstva, pokaže poskušnja na nalem, ki jo je treba poprej opraviti. Kako se tako čiščenje izve Vam moramo najbolje pokazati ali celo izvesti najbližji tamošnji vinarski strokovnjak, ali pa morda kmetijski referent v D. L. Nimamo vzorca vina, ne poselamo bolnika v štadiju njegove bolezni, oziroma poranjenosti, in nam je težko iz zelene mize narekovati točna navodila.

Odgovor Živko Jakobu v Dobrovcah, p. Hoče pri Mazihoru, glede pokončevanja krvavih uši.

Krvave uši na koreninskem vratu in na koreninah ter po ranah na drevju sigurno odstranite, če jih temeljito s pomočjo ostre ščetke namažete z raztopino 10—15% drevesnega karbolineja »Arborin«. Ako nimate Arborina pri roki, pa vzamite petrolej. To mazanje se sme izvršiti samo v času, ko še drevo ni oze-

lenelo, sicer navedeni sredstvi listje in mlade poganjke požgeta. — Ko je drevo v ozelenem stanju, se bodete krvavih uši znebili, če napadena mesta (seveda tudi napadene zelene poganjke) škropite z 1% raztopino tobačnega izvlečka in mazavega mila ter dodatkom 1 litra gorilnega špirlita na 1 hl škropiva. Škropilka mora imeti močan pritisk, da škropivo predere one bele kosmiče, s katerimi so krvave uši obdane in jih že od daleč izdajajo. Po potrebi se čez nekaj časa škropljenje ponovi. To škropljenje ne škoduje ne listju in ne sadju, če se ni po nepotrebnem močno škropilo. Pri škropljenju se prične z vrhom in konča pri spodnjih vejah.

Ljudski pravnik.

Rubež električnega motorja. Šab. —

Vprašate, če se more obrtniku zarubiti električni motor in števec. — Po izvršilnem zakonu se med drugim ne smejo zarubiti orodje in drugi predmeti, ki so zavezancu neobhodno potrebni za opravljanje njegovega rokodelstva, malega obrta ali kakšnega pridobivanja v obliki ročnega dela, brez katerih ne bi mogel pridobivati za najnujnejše vzdrževanje samega sebe in družine, živeče z njim v skupnem hišnem gospodarstvu. Po besedilu zakona in stališču sodne prakse sta Vaš električni motor in števec zarubljiva, ker nista neizogibno potrebna za opravljanje Vašega rokodelstva, ker tudi morete brez njiju pridobivati za najnujnejše vzdrževanje samega sebe in družine. Izvršili se odtegnete in zarubljeni električni motor in števec rešite edine na ta način, ako obveznost poravnate, ali pa če izvršbo na ta motor in števec zahtevajoča stranka takoj ustavi.

Plačilo bolniških stroškov Slamaz. —

Leta 1932 ste v silobranu ranili enega moškega z nožem. Par dni nato ste se z njim poravnali in mu plačali odškodnino. Oškodovanec pa je šel nato v bolnico in Vas po prihodu domov tožil na plačilo odškodnine. Pri sodni obravnavi ste bili oproščeni, ker ste pokazali potrđilo, da ste se s poškodovancem poravnali, obsojeni pa ste bili zaradi uporabe noža. Sedaj pa Vam je bolnica poslala račun za plačilo bolniških stroškov.

Vprašate, če ste dolžni plačati. — Kakor izgleda iz vprašanja, se je zoper Vas vršila kazenska obravnava, v kateri ste bili obsojeni. Izgleda, da je h kazenskem postopanju bolnišnica prijavila svoj zahtevek na odškodnini za bolniško preskrbo poškodovanega. Če Vas je sodišče obsodilo, je gotovo izreklo v svoji sodbi, da ste dolžni tudi te stroške poravnati. Ako se glasi sodba tako, potem ste dolžni stroške poravnati brez nadaljnega. Najbolje je, če stopite na dotično sodišče, kjer ste bili kaznovani, ter prosite, naj Vam preberejo sodbo, ali preskrbite prepis iste in nam jo nato pošljite, da Vam bomo mogli na Vaše vprašanje bolj točno odgovoriti.

Izterjanje odškodnine po umrlem. Štv.

— Lansko leto je bil Vaš znanec obsojen na povrnitev popravila za poškodovano kolo, ter se je zavezal, ta znesek 200 Din poravnati kakor hitro bo toliko zaslužil. Pred meseci pa so tega zavezance pri nočnem napadu ubili. Vprašate, kako bi prišli do svoje odškodnine v znesku 200 Din, ker je bil Vaš dolжник posestniški sin. Dalje vprašate, če imate pravico zahtevati ta znesek po njegovi smrti od njegovih staršev kot dedščino, ali pa če Vam mora dolžnik znesek plačati oni, ki je Vašega dolžnika ubil. — Če nista zneska 200 Din, kolikor Vam je moral dati nasprotnik za odškodnino, izterjali pred njegovo smrtjo, ne morete zahtevati tega zneska niti od njegovih staršev, niti od onega, ki je Vašega nasprotnika ubil. Izterjati bi mogli ta denar le v tem slučaju, ako bi Vaš nasprotnik zapustil kakšno premoženje, bodisi premično ali nepremično. Da ne morete zahtevati niti od njegovih staršev, sledi iz tega, ker more dedovati le oni, ki je živel dalje časa, kakor umrli; ker je v Vašem primeru oni, ki naj bi dedoval, umrl pred starši, niti do staršev nobene dedne pravice. Morda pa Vam bodo starši umrlega zlepa dali ta znesek 200 Din, če jih primerno prosite.

Pritožba a odvetniško zbornico. Majub. — Pritožbo imate zoper višino odvetniških stroškov in ste se zoper svojega bivšega zastopnika pritožili na odvetniško zbornico, ki pa Vam je odgovorila, da tožite dotičnega odvetnika, ako se Vam je napravila krivica. Vprašate, če je odvetniška zbornica pravilno od-

govorila in kam s. — Pate pritožiti zoper odločbo odvetniške zbornice. — Če stranka ni zadovoljna z višino stroškov, ki jih napove in zahteva od nje odvetnik, potem lahko zahteva odmero stroškov pri sodišču, ali pa se pusti od odvetnika tožiti. Odvetniška zbornica za presojo takih sporov ni pristojna. Smo mnenja, da je odvetniška zbornica popolnoma pravilno odgovorila in v tem primeru ni zoper to odločbo odvetniške zbornice nobene pritožbe. Ako ne marate priznati od odvetnika zahtevanih stroškov, Vam ne bo preostajalo drugega, kakor da se pustite tožiti in da pri morebitni razpravi ugovarjate, da so stroški previsoki in vse drugo, kar ste nam že opisali.

Vprašanja in odgovori.

O. F. v G. Imam vlogo v Poštni hranilnici na Dunaju. Ali bom kedaj kaj dobil? — Po mednarodni mirovni pogodbi je naša država prevzela nove obveznosti teh izplačil. Do danes pa zadeva še ni v redu. Sedaj se spet precej o tem govori, da bodo zahtevali rešitev tega vprašanja. Pravica bo torej ostala, kedaj jo boste pa dosegli, pa ne vemo.

V. Č. v T. Imam desetkronski zlat. Ali ima še staro vrednost? — Zlat nima nobene vrednosti kot denar, ampak le kot zlato. Kadar boste kaj v Maribor hodili, pa ga vzemite seboj in ga prodajte v Narodni banki. Tudi zlatarji ga kupijo.

B. F. v S. Imam zgovorjen vrt, a zel mi ga brani. — Imate pravico do vsega, kar imate zgovorjenega, saj ste pred notarjem naredili pismo.

Ž. F. v Sv. B. Imam mlin, ali meljem le sebi in svojim delavcem, ali moram plačati obrt? — Če meljete drugim za zaslužek ali odslužek, morate plačati obrt. Lahko pa vi kupite od delavcev žito, plačujete pa jih z moko, žito potem itak meljete le zase.

Razna obvestila.

Šmarje pri Jelšah, Tukajšnja podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva je že v tem letu priredila veliko predavanj in učnih izletov. Pri predavanjih so bili vsi predavatelji domačini,

ki edini vejo za razmere glede sadjarstva pri nas. Prvo predavanje je vodil g. inž. Jenčič, velik prijatelj sadjarstva. Razložil je razvoj kaparja in škodo, ki jo je povzročil ta škodljivec na češpljah. Po njem je uničeno do malega vse češpljevo drevje pri nas in na jugu naše države. Pri predavanju je gospod inženir pokazal mlade češpljeve vejice, katere so bile polne mladega kaparja in v kakšnem stanu da je meseca januarja. Lahko si ga je vsak ogledal skozi povečalno steklo. Pri drugem predavanju sta bila gospoda: tukajšnji šolski upravitelj Smeh, ki je predaval o pomenu sadjarstva za naš kraj in o sadni trgovini v minulih letih v naši državi; nadalje g. kmetijski referent Strašek, ki je govoril o škropljenju sadnega drevja z raznimi sredstvi. Pri obeh predavanjih je bila udeležba povoljna, vendar bi bila lahko večja, ako bi se ljudje zavedali vrednosti takih nauk. Vsem predavateljem bodi najlepša hvala za nauke, s katerimi so popolnoma zadovoljili želje tukajšnje podružničnega odbora. Pri izletih, ki jih je priredila podružnica in sicer v Močlah pri sadjarju Vrečku, na Konuškem in Klemencu, v Predenci pri Čužju in končno pri Sv. Roku v sadonosniku g. morsig. Vrežeta, je bila udeležba razveseljiva. Saj se je zbralo ukaželjnih pri Klemencu nad 60 poslušalcev. Na vseh izletih je vodil praktičen pouk podružnični prednik. Zadnji izlet, ki ga je podružnica priredila, je bil na Cvetno nedeljo v sadonosniku g. msg. Vrežeta. Omenjeni sadonosnik že več let oskrbuje predsednik tukajšnje podružnice Sadonosnik že sam predava, kako se drevje snaži, obrezuje, pomlajuje ali sploh pravil. o sadjari. Udeleženci so bili na tem izletu tudi deležni dobre vinske kapljice, ki raste na daleč okoli poznane hribčku Sv. Roka. Po zaslugi g. kmetijskega referenta je tudi letos dobilo precej sadnih drevesc nekaj sadjarjev od podružnice. G. kmet. referent in vsem drugim predavateljem končno najlepša hvala za njihovo delo in trud, ki ga imajo, da pomagajo podružnici do čim večjega razvoja.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto 27. aprila so pripeljali 43 koma-

dov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 8—10 Din, slanina 10—11. Kmetje so pripeljali 4 voze sena po 48—50, 1 otave 50, 3 slame 26—28, 50 voz krompirja po .050—0.75 (1 kg novega italijanskega 10 Din), 32 vreč čebule po 1.50—2. Česen 8—10, kislo zelje 3, kislja repa 1—2, karfičola 5—14, hren 6—8, špargelj 1 kg 20 Din, grah v stročju 10—12, jabolke 6—9, suhe slive 7—11, celi orehi 6—7, luščeni 20—24. Na trgu je bilo 8 vreč pšenice po 1.50, 4 rži 1.25, 12 ječmena 1.25, 14 koruze 1—1.25, 16 ovsa 0.75, 7 prosa 1.50, 4 ajde 1, 14 fižola 1.50—2. Mleko 1.50—1.75, surovo maslo 20—24, čajno 28—30, jajca 0.40—0.50. Prinesli so 240 kokoši po 18—30, 536 piščancev 25—55, 3 gosi 35—45, 11 puranov 35—70, 8 rac 18—25, 23 domačih zajcev 5—30 Din, 33 kozličev 35—70 Din.

Mariborski svinjski sejem 26. 4. 1935.

Pripeljanih je bilo 175 svinj. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov star 50—75 Din, 7—9 tednov stari 80—90 Din, 3—4 mesece stari 150—160 Din, 5—7 mesecev stari 200—260 Din, 8—10 mesecev stari 300—340 Din, 1 leto stari 480—500 Din, 1 kg žive teže 4—4.50 Din, 1 kg mrtve teže 7—8 Din. Prodanih je bilo 108 komadov.

Mariborski živinski sejem 23. 4. 1935.

Prignanih je bilo 6 konjev, 6 bikov, 46 volov, 177 krav in 5 telet, skupaj 240 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 2.75 do 3.50 Din, poldebili voli 2 do 2.25, plemenski voli od 2.50 do 3.50, biki za klanje 2.25 do 3.50, klavne krave debele .50 do 3.50, plemenske krave 2 do 2.25, krave za klobasarje 1.25 do 1.50, molzne krave 2.25 do 2.50, breje krave 2.25 do 2.50, mlada živina 2.50 do 3, teleta 3 do 4 Din. Prodanih je bilo 98 komadov.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso

I. vrste 1 kg 8—10 Din, volovsko meso II. vrste 6—8 Din, meso od bikov, krav in telic 4—6 Din, telečje meso I. vrste 10—12 Din, telečje meso II. vrste 5—7 D, svinjsko meso sveže 8—12 Din.

**Oglasujte v
Slov. gospodarju!**